

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 26 maja 2011 r.

w sprawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 28 kwietnia 2011 r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) użyte w art. 3 w ust. 2, w art. 22 w ust. 1, w art. 75 w ust. 4 w pkt 8, w art. 154 w ust. 2, w art. 165 w ust. 2 oraz w art. 202 w pkt 11 w lit. a, w różnym przypadku, wyrazy "zakłady opieki zdrowotnej" zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami "podmioty lecznicze";
- 2) po art. 6 dodaje się art. 6a w brzmieniu:
"Art. 6a. Podmioty realizujące zadania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej mogą przetwarzać, w zakresie określonym w ustawie, dane osobowe osób oraz członków ich rodzin, korzystających ze świadczeń określonych w ustawie.";
- 3) w art. 9 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
"1a. W przypadku gdy wyznaczonym na podstawie ust. 1 podmiotem jest ośrodek pomocy społecznej, w ośrodku można utworzyć zespół do spraw asysty rodzinnej.";
- 4) w art. 11 w ust. 1 w pkt 3, w art. 24 w ust. 2 w pkt 3, w art. 25 w ust. 2 w pkt 2, w art. 63 w ust. 3 w pkt 2, w art. 77 w ust. 1 w pkt 3, w art. 96 w ust. 3 w pkt 4, w art. 97 w ust. 3 w pkt 2, w art. 157 w ust. 1 w pkt 4 oraz w art. 158 w ust. 1 w pkt 4 wyrazy "został na nią nałożony na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd" zastępuje się wyrazami "w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego";

- 5) w art. 16 w ust. 1 wyraz "wójt" zastępuje się wyrazami "kierownik jednostki organizacyjnej gminy, która organizuje pracę z rodziną,";
- 6) w art. 18 w ust. 1 w pkt 4 wyrazy "najbliższego jej otoczenia" zastępuje się wyrazami "najbliższym jego otoczeniu";
- 7) w art. 24 w ust. 2 w pkt 1 w lit. a po wyrazie "psychologia," dodaje się wyraz "socjologia,";
- 8) w art. 25 w ust. 1 w pkt 1 w lit. a w tiret pierwszym po wyrazie "psychologia," dodaje się wyraz "socjologia,";
- 9) w art. 28 skreśla się ust. 3 i 4;
- 10) w art. 29:
  - a) w ust. 2 wyraz "wspierającej " zastępuje się wyrazem "wspieranej",
  - b) skreśla się ust. 3;
- 11) w art. 30 w ust. 2 wyrazy "nadawania statusu" zastępuje się wyrazem "ustanawiania";
- 12) w art. 34 w ust. 2:
  - a) w zdaniu pierwszym skreśla się wyrazy "odpowiednio wójtem lub",
  - b) w zdaniu drugim skreśla się wyrazy "wójt lub";
- 13) użyte w art. 36 w ust. 2 w pkt 1 w lit. c i w pkt 2 w lit. c, w art. 145 w ust. 1 w pkt 3, w art. 146 w pkt 1 i 2 oraz w art. 147 w ust. 1 w pkt 1, w różnym przypadku, wyrazy "szkoła wyższa" zastępuje się użytym w odpowiednim przypadku wyrazem "uczelnia";
- 14) w art. 40 w ust. 2 i 3 oraz w art. 84 w ust. 7 wyraz "małżeństwo" zastępuje się wyrazem "małżonkowie";

- 15) w art. 41 w ust. 1 w pkt 3 wyrazy "został na nich nałożony na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd" zastępuje się wyrazami "w stosunku do nich wynika w tytułu egzekucyjnego";
- 16) w art. 41 w ust. 1 po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:
"5a) nie są osobami o orientacji homoseksualnej;"
- 17) w art. 45 w ust. 2 w pkt 14 po wyrazach "pogotowia rodzinnego" dodaje się wyrazy "lub funkcji rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej";
- 18) w art. 53 w ust. 3 pkt 7 otrzymuje brzmienie:
"7) gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej sprawującej pieczę zastępczą nad:
a) dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności,
b) dzieckiem umieszczonym na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich,
c) małoletnią matką z dzieckiem;"
- 19) w art. 57 w ust. 4 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
"W rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego umieszcza się dziecko do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o:"
- 20) w art. 70 w ust. 2 po wyrazach "o umieszczeniu" dodaje się wyraz "dziecka";
- 21) w art. 72 w ust. 2 w pkt 1 po wyrazach "w związku z wypoczynkiem," dodaje się wyrazy "o którym mowa w art. 68,"

- 22) w art. 73 w ust. 1 w pkt 2 wyrazy "małżeństwo lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim przeszkolone" zastępuje się wyrazami "małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim przeszkoleni";
- 23) w art. 75 w ust. 4 w pkt 3 i 4 wyrazy "prowadzenie szkoleń" zastępuje się wyrazami "organizowanie szkoleń";
- 24) w art. 76 w ust. 2 wyrazy "za zgodą" zastępuje się wyrazami "po zasięgnięciu opinii";
- 25) w art. 77 w ust. 1 w pkt 1 w lit. a po wyrazie "psychologia," dodaje się wyraz "socjologia,";
- 26) w art. 96 w ust. 3 w pkt 2 po wyrazach "lub rodziną" dodaje się wyrazy "albo udokumentowane doświadczenie pracy z dziećmi lub rodziną";
- 27) w art. 101 skreśla się pkt 1 i 4;
- 28) w art. 102 w ust. 4 w pkt 2 wyrazy "publicznym zakładem opieki zdrowotnej" zastępuje się wyrazami "podmiotem leczniczym niebędącym przedsiębiorcą";
- 29) w art. 107 w ust. 1 wyrazy ", pełniącej tę samą funkcję" zastępuje się wyrazami "tego samego typu";
- 30) w art. 108 dodaje się ust 3 w brzmieniu:
"3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, na wniosek marszałka województwa, minister właściwy do spraw rodziny może wyrazić zgodę na umieszczenie w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej większej liczby dzieci, nie więcej jednak niż 45 dzieci.";
- 31) w art. 112 po wyrazach "art. 92 ust. 4," dodaje się wyrazy "art. 93,";

- 32) w art. 113 w ust. 1 i 2 użyte dwukrotnie w różnym przypadku wyrazy "pełniąca funkcję rodzinną" zastępuje się wyrazami "typu rodzinnego";
- 33) w art. 128 w pkt 7 i w art. 135 w pkt 7 wyrazy "zakładach opieki zdrowotnej" zastępuje się wyrazami "działalności leczniczej";
- 34) w art. 136 w ust. 2 wyrazy "służby zdrowia" zastępuje się wyrazami "ochrony zdrowia";
- 35) w art. 144 w ust. 4 otrzymuje brzmienie:
"4. Indywidualny program usamodzielnienia jest opracowywany przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę usamodzielnianą pełnoletności, a następnie jest zatwierdzany przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.";
- 36) w art. 155 w ust. 3 wyrazy "odrębnych przepisów" zastępuje się wyrazami "przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314)";
- 37) w art. 157 w ust. 1 w pkt 1 po wyrazie "psychologia," dodaje się wyraz "socjologia,";
- 38) w art. 157 w ust. 1 w pkt 2 skreśla się wyrazy "na stanowisku kierowniczym";
- 39) w art. 163 w ust. 1 wyrazy "szpital lub inny zakład opieki zdrowotnej" zastępuje się wyrazami "podmiot leczniczy";
- 40) w art. 163 w ust. 9, w art. 175 w pkt 6, w art. 179 w pkt 14, w art. 182 w pkt 4 oraz w art. 185 w pkt 6 wyrazy "zgodnego z wymaganiami określonymi na podstawie art. 186 ust. 4" zastępuje się wyrazami ", o którym mowa w art. 186 ust. 3";
- 41) w art. 179 w pkt 13 skreśla się lit. b;

- 42) w art. 184 w ust. 2 wyrazy "placówki opiekuńczo-wychowawczej" zastępuje się wyrazami "placówki opiekuńczo-terapeutycznej";
- 43) w art. 186 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
"3) zatwierdzanie programów szkoleń, o których mowa w art. 11, 43 i 171;"
- 44) w art. 186:
a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
"3. Systemy teleinformatyczne stosowane w urzędach administracji publicznej realizujących zadania w zakresie określonym w ustawie stanowią integralną część systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.",
b) skreśla się ust. 4,
c) w ust. 6 skreśla się wyrazy ", wykorzystując oprogramowanie, o którym mowa w ust. 3";
- 45) po art. 187 dodaje się art. 187a w brzmieniu:
"Art. 187a. Rada Ministrów do dnia 31 lipca przedkłada Sejmowi i Senatowi informację o realizacji ustawy w roku poprzednim.";
- 46) w art. 189 w ust. 7 w pkt 1 wyrazy "pełniącej funkcję interwencyjną" zastępuje się wyrazami "typu interwencyjnego";
- 47) w art. 194 w ust. 4 wyrazy "art. 61 ust. 3–5" zastępuje się wyrazami "art. 61 ust. 3–4";
- 48) w art. 195 skreśla się ust. 4;
- 49) w art. 199:
a) w pkt 8, zdanie drugie otrzymuje brzmienie:
"Rodzicom, którzy wyrazili taką zgodę, władza rodzicielska i prawo do kontaktów z dzieckiem nie przysługują.",
b) w pkt 10 we wprowadzeniu do wyliczenia po wyrazach "art. 149" dodaje się

dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. a oraz dodaje się lit. b w brzmieniu:

"b) dodaje się § 5 w brzmieniu:

"§ 5. W wypadku, o którym mowa w art. 119¹ § 1, nie stosuje się przepisów § 1, 2 i 4 pkt 4";";

- 50) w art. 199 w pkt 10, w § 4 we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyraz "prawnej";
- 51) w art. 200 w pkt 4, w art. 579² w § 2 wyrazy "organizator rodzinnej pieczy zastępczej zamieszcza" zastępuje się wyrazami "zamieszcza się";
- 52) w art. 203:
- a) użyte w pkt 3, 5, 9–12, 14 i 15, w różnej liczbie i przypadku, wyrazy "publiczny zakład opieki zdrowotnej" zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadku wyrazami "podmiot leczniczy niebędący przedsiębiorcą",
- b) dodaje się pkt 3a w brzmieniu:
- "3a) w art. 25a § 2, art. 32 § 3, art. 80 § 1, art. 82 § 1 i art. 95a § 8 skreśla się wyrazy "w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr ..., poz. ...)";";
- 53) w art. 207, w pkt 24:
- a) skreśla się wyrazy "art. 29 ust. 2",
- b) skreśla się wyraz "zawodowej";
- 54) skreśla się art. 208;
- 55) w art. 217 w pkt 12 w lit. b skreśla się wyraz "e,";
- 56) w art. 217 po pkt 14 dodaje się pkt ... w brzmieniu:
- "...) w dziale II tytuł rozdziału 4 otrzymuje brzmienie:
- "Pomoc dla osób usamodzielnianych";";

57) w dziale IX dodaje się art. 223a w brzmieniu:

"Art. 223a. W ustawie z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. Nr ..., poz. ...) w art. 3 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. W ramach struktury organizacyjnej podmiotu leczniczego może zostać wydzielona jednostka organizacyjna, w celu udzielania świadczeń zdrowotnych mieszkańcom domów pomocy społecznej, wychowankom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych lub interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych, zlokalizowana na terenie tych podmiotów."";

58) po art. 230 dodaje się art. 230a w brzmieniu:

"Art. 230a. 1. W okresie 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka nieposiadające przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy co najmniej 3 letniego doświadczenia jako rodzina zastępcza, obejmuje się opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

2. W okresie 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka posiadające przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy co najmniej 3 letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza, mogą zostać objęte opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

3. W okresie 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, w stosunku do rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, posiadających przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, co najmniej 3 letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza, nieobjętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wykonuje organizator rodzinnej pieczy zastępczej."";

59) art. 236 otrzymuje brzmienie:

"Art. 236. Rada Ministrów przedstawia po raz pierwszy Sejmowi i Senatowi informację, o której mowa w art. 187a, do dnia 30 lipca 2013 r."";

60) w art. 237 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Do okresów pobytu w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 140 ust. 1, zalicza się również okresy pobytu przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej, domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz w schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, zapewniającym całodobową opiekę, i młodzieżowym ośrodku wychowawczym, jeżeli orzeczenie sądu o umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej nie zostało uchylone.";

61) w art. 241 w ust. 2 skreśla się wyrazy ", z zastrzeżeniem ust. 3";

62) art. 248 otrzymuje brzmienie:

"Art. 248. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., z wyjątkiem art. 76 ust. 1, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2015 r., i art. 238, który wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.".

MARSZAŁEK SENATU

Bogdan BORUSEWICZ

Uzasadnienie

Senat rozpatrując ustawę z dnia 28 kwietnia 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zwrócił uwagę przede wszystkim na potrzebę zapewnienia spójności jej terminologii z ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, która wchodzi w życie wcześniej. Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej posługując się pojęciami *zakładu opieki zdrowotnej* (także *publicznego zakładu opieki zdrowotnej*), które ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej eliminuje z systemu prawnego. Dokonując (por. art. 208) nowelizacji ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2007 r., Nr 14, poz. 89, z późn. zm.), jest niespójna z systemem prawnym i powraca do pojęć, które ustawodawca świadomie i celowo zmienia już z dniem 1 lipca br. Problem ten jest szczególnie istotny dla rozumienia i stosowania ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 178), nowelizowanej przez ustawę o wspieraniu rodziny i systemie opieki zastępczej (art. 203). Poprawki nr 1, 28, 33, 39, 52, 54 i 57, dotyczące tej materii, zapewniają jednolitość terminologiczną w stanie prawnym.

Zmiany w stosunku do brzmienia ustawy przyjętego przez Sejm wnoszą poprawki: nr 16, 48, 58 i 62. Pierwsza z nich dotyczy osób pełniących funkcje rodziny zastępczej i prowadzących rodzinny dom dziecka, w stosunku do których zastrzeżono ich orientację seksualną. Druga z wymienionych poprawek odnosi się do materii finansów – skreślono w art. 195 ust. 4, umożliwiającą wykorzystanie dotacji na dofinansowanie zadań z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, do dnia 31 sierpnia następnego roku budżetowego. Przepis ten, wydłużający termin wykorzystania dotacji i bez żadnych szczegółowych regulacji dotyczących rozliczenia dotacji (formy, terminy, sposób sporządzania sprawozdań) jest niezgodny z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.), która reguluje rozliczanie dotacji udzielonych z budżetu państwa i stanowi ustawę podstawową w tej materii. Trzecia kwestia (poprawka nr 58 i 62) dotyczy wprowadzenia okresu przejściowego na zrealizowanie obowiązku objęcia opieką koordynatora pieczy zastępczej wszystkich rodzin zastępczych i

rodzinych domów dziecka. Opieka dla wszystkich rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka ma być zapewniona przez powiat po upływie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, a do tego czasu opieka koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej obejmie jedynie rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka, mających krótsze (niż 3 lata) doświadczenie w wykonywaniu funkcji rodziny zastępczej.

Pozostałe poprawki nie zmierzają do wprowadzania zmian merytorycznych w ustawie. Wprowadzają niejednokrotnie rozszerzając zakres uregulowań ustawy jak np.:

- wprowadzenie możliwości utworzenia w ośrodku pomocy społecznej, jeżeli zlecono mu zadania pracy z rodziną, zespołu do spraw asysty rodzinnej (poprawka nr 3),

- dodanie socjologii jako jednego z kierunków ukończonych studiów, poza wymienionymi w ustawie, które uprawniają do: kierowania placówką wsparcia dziennego, bycia zatrudnionym w takiej placówce, wykonywania funkcji koordynatora pieczy zastępczej lub dyrektora ośrodka adopcyjnego (poprawki nr 7, 8, 25 i 37),

- przyjęcie zasady, że rodzinę *wspierającą* ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny *wspieranej*, nie zaś *wspierającej* (poprawka nr 10),

czy też jak poprawka nr 19, w której skrócono okres umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcje pogotowia rodzinnego, do czasu unormowania się jego sytuacji życiowej, jednak nie dłużej niż 4 miesiące, a w szczególnych przypadkach - 8 miesięcy (Sejm przyjął okres – odpowiednio 6 i 12 miesięcy),

ale mają one na celu poszerzenie spektrum zasad i możliwości realizowania ustawy oraz ułatwienie stosowania jej praktyce.

Do poprawek takich należą także poprawki nr 26 i 38, które wychodzą naprzeciw realiom funkcjonowania instytucji regulowanych w ustawie z dnia 28 kwietnia 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Poprawka nr 26 uwzględnia w przyjętych kryteriach niezbędnych do spełnienia, aby wykonywać funkcję dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, jako alternatywę dla stażu pracy w instytucji zajmującej się pracą z rodziną lub dziećmi, także udokumentowaną praktykę pracy z dziećmi lub rodziną. Poprawka nr 38 urealnia (w zakresie stażu pracy na stanowisku kierowniczym w instytucji zajmującej się pracą z rodziną lub z dziećmi) wymagania ustawowe do spełnienia przez kandydata na stanowisko dyrektora ośrodka adopcyjnego.

Poprawki nr 45 i 59 dookreślają obowiązek przedstawiania przez Radę Ministrów informacji o realizacji ustawy tj. corocznie oraz nie tylko Sejmowi, lecz także Senatowi, a z uwagi na datę wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (z

dniem 1 stycznia 2012 r.) należało zapewnić odpowiedni czas na sporządzenie tej informacji i przedstawienie jej po raz pierwszy tj. w terminie do dnia 30 lipca 2013 r.

W licznych poprawkach dokonano uściśleń. M. in. dotyczy to, zgodnie z zasadami prawa cywilnego i postępowania cywilnego, pojęcia *wypełniania obowiązku alimentacyjnego*, (poprawka nr 4 i 15). Inne uściślenia mają charakter ogólniejszy i systemowy, jak poprawka nr 34, dotycząca pojęcia *ochrony zdrowia*, w miejsce *szkody zdrowotnej*, lub odnoszą się do konkretnych terminów, nieadekwatnych do obecnie obowiązujących (poprawka nr 13 – wprowadzająca pojęcie *uczelni*, obowiązujące na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo szkolnictwie wyższym (Dz. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.), a także poprawki nr 14 i 22 – pojęcie *małżonków*, stosownie do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. W samym zaś Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, w części nowelizowanej zgodnie z materiały ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, dokonano uściślenia, które zapewnia konsekwentne uregulowania instytucji przysposobienia anonimowego, którą cechuje nieprzysługiwanie władzy rodzicielskiej, a tym samym zgoda na brak kontaktów z dzieckiem, dlatego brak uzasadnienia dla wskazań rodziców lub krewnych przy wyborze opiekuna (poprawka nr 49). Wprowadzono jednocześnie w K. r. o. poprawne określenie instytucji *opieki* (a nie: *opieki prawnej*), poprawka nr 50.

Do dalszych poprawek, o charakterze porządkującym, w zakresie terminologii stosowanej w ustawie, redakcji przepisów, powołania odpowiednich artykułów lub też prawidłowego odesłania, zaliczają się poprawki nr 20, 21, 23, 27, 29, 32, 36, 42, 43, 46, 47, 53, 61.